

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:n muuttamisesta (HE 50/2024 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloite

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavan aloitteen:

- Toimenpideohjelma TPA 42/2023 vp Sofia Virta vihr Toimenpideohjelma vähäisen yritystoiminnan alarajan nostamisesta

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Marja Niiranen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Miika Grönholm, valtiovarainministeriö
- johtava asiantuntija Anne Kaleva, Verohallinto
- johtava tutkija Tuomas Matikka, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- veroasiantuntija Tiina Ruohola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtava asiantuntija Toni Jääskeläinen, Kaupan liitto ry
- johtava veroasiantuntija Tomi Viitala, Keskuskauppakamari
- puheenjohtaja Liisa Hanén, Mikro- ja yksinyrittäjät ry
- toimitusjohtaja Carita Orlando, Suomen Yrittäjänaiset ry
- veroasiantuntija Laura Kurki, Suomen Yrittäjät ry
- lakiasiainjohtaja Kati Malinen, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Autoalan Palvelutuottajat ry
- Suomen Hiusalan Ammatillaiset ja Yrittäjät ry

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

- Suomen Kosmetologien Yhdistys
- Suomen Olympiakomitea ry
- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- Suomen Kirjailijaliitto r.y.
- Suomen Taiteilijaseura
- Suomen Tilintarkastajat ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolakia ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön yhteistä arvonlisäverojärjestelmää koskevan direktiivin pienten yritysten erityisjärjestelmää koskeva muutos.

EU-oikeuden mukaisesti verovelvollisuuden alarajaan liittyvä huojennus poistettaisiin.

Verovelvollisuuden alarajan määrittelyä yhtenäistettäisiin EU-oikeuden mukaisesti. Väärinkäytösten estämiseksi ja vähäisen toiminnan verottomuuden tarkoituksen toteutumiseksi verottomuuden edellytyksenä otettaisiin huomioon elinkeinonharjoittajan liikevaihto nykyistä pidemmältä ajanjaksolta. Kuluvan kalenterivuoden lisäksi otettaisiin huomioon edeltävän kalenterivuoden liikevaihto.

Verovelvollisuuden alarajan soveltamista yhtenäistettäisiin EU-oikeuden mukaisesti siten, että velvollisuus rekisteröityä takautuvasti verovelvolliseksi ajalta ennen alarajan ylittämistä poistettaisiin. Velvollisuus suorittaa veroa alkaisi vasta verovelvollisuuden alarajan ylittämisaikankohdasta.

Verotuksen neutraalisuuden parantamiseksi kansallinen vähäisen toiminnan verottomuus laajennettaisiin EU-oikeuden mukaisesti koskemaan sellaisia ulkomaisia elinkeinonharjoittajia, joiden liiketoiminnan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, mutta joilla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Verottomuuden edellytyksenä olisi, että elinkeinonharjoittajan vuosittainen liikevaihto unionissa olisi enintään 100 000 euroa. Unionin liikevaihdon enimmäisraja koskisi nykyisestä poiketen myös sellaisia ulkomaisia elinkeinonharjoittajia, joilla liiketoiminnan kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa ja kiinteä toimipaikka Suomessa. Verottomuuden soveltamiseksi yhdessä tai useammassa EU:n jäsenvaltiossa elinkeinonharjoittajan tulisi rekisteröityä rajat ylittävää vapautusta koskevaan erityisjärjestelmään vain yhdessä jäsenvaltiossa eli sijoittautumisjäsenvaltiossa. Elinkeinonharjoittajat, joiden kotipaikka on Suomessa, olisivat vastaavasti oikeutettuja soveltamaan vastaavaa kansallista verovapautta muissa EU:n jäsenvaltioissa rekisteröitymällä Suomessa vähäisen toiminnan harjoittamista Yhteisössä koskevaan erityisjärjestelmään.

Lisäksi arvonlisäverolakiin tehtäisiin eräitä muita tarkistuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia muutettaisiin siten, että edellä mainittuun erityisjärjestelmään liittyvien ilmoittamisvelvollisuuksien laiminlyönneistä määrättäisiin laiminlyöntimaksu.

Esitys liittyy vuoden 2025 talousarvioon.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Toimenpidealoite

Toimenpidealoitteessa TPA 42/2023 vp ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vähäisen yritystoiminnan alarajan nostamiseksi 20 000 euroon.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna.

Esityksellä pannaan täytäntöön pienyritysdirektiivin pakollisen sääntelyn edellyttämät muutokset. Keskeisin muutos koskee verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen poistamista. Alarajahuojennuksen poistaminen perustuu direktiivin pakottavaan sääntelyyn eikä valiokunnalla ole siihen huomautettavaa.

Valiokunnalla ei ole muutoinkaan huomautettavaa direktiiviin perustuviin esityksessä ehdotettuihin muutoksiin. Muutoksilla muun muassa yhtenäistettäisiin verovelvollisuuden alarajan määrittelyä unionin jäsenvaltioissa. Verovelvollisuuden alaraja laskettaisiin kalenterivuoden liikevaihdon perusteella nykyisen tilikauden liikevaihdon sijaan ja vähäisen toiminnan verottomuuden tarkoituksen toteutumiseksi ja väärinkäytösten estämiseksi sen soveltamisen edellytyksiä arvioitaisiin kuluva kalenterivuoden lisäksi myös edellisen kalenterivuoden liikevaihdon perusteella. Elinkeinonharjoittaja merkittäisiin rekisteriin siitä ajankohdasta lukien, jona alaraja ylittyisi. Elinkeinonharjoittajaa ei siten voitaisi enää merkitä rekisteriin takautuvasti tilikauden alusta lukien. Muutos tekisi verottomuuden soveltamisesta helpommin ennakoitavaa ja yksinkertaistaisi verojärjestelmää sekä verovelvollisten että Verohallinnon kannalta.

Esityksen myötä otettaisiin myös käyttöön erityisjärjestelmä, jonka kautta pienten yritysten verovapautta sovellettaisiin muissa kuin sijoittautumisjäsenvaltioissa. Myös asiantuntijakuulemisessa erityisjärjestelmän käyttöönottoa on kannatettu, joskin on kiinnitetty huomiota tähän liittyvään valvonnan tarpeeseen.

Direktiivi mahdollistaisi myös verovelvollisuuden alkamisen lykkäämistä koskevan menettelyn, mitä esityksessä ei kuitenkaan ehdoteta käyttöön otettavaksi. Valiokunta pitää valittua ratkaisua perusteltuna. Myös asiantuntijakuulemisessa moni on tätä ratkaisua kannattanut.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

Esityksessä ehdotetaan verovelvollisuuden alarajan säilyttämistä nykyisellä 15 000 euron tasolla. Direktiivin mukaan kansallinen verovelvollisuuden alaraja voi olla enintään 85 000 euroa.

Alarajahuojennuksen poistamisen vaikutukset

Alarajahuojennuksen poistaminen koskettaa yrityksiä, joiden tilikauden liikevaihto on välillä 0—30 000 euroa ja erityisesti sellaisia yrityksiä, joiden liiketoimintaan liittyvät verolliset ostot ovat vähäisiä myyntiin nähden ja joiden myynti tapahtuu pääasiassa suoraan kuluttajille. Alarajahuojennuksen poisto vaikuttaa siten erityisesti sellaisiin huojennusta saaneisiin työvoimavaltaisiin yrityksiin, joiden myynti tapahtuu pääasiassa suoraan kuluttajille. Esityksessä on arvioitu näitä yrityksiä olevan noin 27 000 kappaletta. Verorasitteen kasvu on suhteellisesti sitä suurempi, mitä pienempi yrityksen liikevaihto on. Huojennuksen poistamisesta aiheutuu kuitenkin myös kannustin 0—15 000 euron liikevaihtovälillä oleville yrityksille siirtyä verovapauden alaan. Koska yritysten käyttäytymisvaikutusten arviointiin liittyy paljon epävarmuustekijöitä, on valtiovarainministeriö esittänyt arvionaan, että alarajahuojennuksen poistamisen johdosta verorasitus kasvaisi 9 000—27 000 yrityksellä. Kasvanut verorasitus jää lopullisesti rasittamaan niitä yrityksiä, jotka eivät markkinaolosuhteista johtuen voi vyöryttää sitä kuluttajahintoihin.

Saadun selvityksen mukaan edellä mainitut 27 000 yritystä toimivat 150 eri toimialalla. Toimialoista seitsemän suurinta muodostaa yli puolet kaikista näistä yrityksistä. Näihin kuuluvat muun muassa parturit ja kampaamot, kauneushoitopalvelut, taiteellinen luominen ja muu urheilutoiminta. Toimialoista parturi- ja kampaamoalan yritykset ovat vahvimmin edustettuna alarajahuojennusta saaneista pääasiassa kuluttajille myyvistä toimialoista ollen 11 prosenttia kaikista näistä yrityksistä. Kun huomioidaan kaikki alarajahuojennusta saaneet yritykset, sekä pääasiassa kuluttajille myyvät että muille yrityksille myyvät yritykset, parturi- ja kampaamoalan yritykset ovat toiseksi eniten edustettuina muun liikkeenjohdon konsultoinnin yritysten jälkeen. Parturi- ja kampaamoalojen yritysten osuus on noin 5 prosenttia näistä kaikista yrityksistä. Esityksessä viitatus VATT:n tutkimuksen ja Verohallinnon tietoaaineiston perusteella alarajahuojennuksen piirissä olevat yrittäjät jakautuvat tasaisesti sukupuolten välillä.

Alarajahuojennuksen poistamisen on arvioitu lisäävän valtion arvonlisäverotuottoa vuositasolla noin 80 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Esityksen mukaan tästä määrästä arviolta 4 miljoonaa euroa kertyisi vuonna 2025, koska kalenterivuoden 2024 alarajahuojennukset haetaan pääasiassa vuoden 2025 helmikuussa annettavalla ilmoituksella. Budjettivaikutus toteutuisi täysimääräisesti vuodesta 2026 alkaen. Alarajahuojennuksen poistamisella on vaikutuksia myös tuloverotukseen, koska arvonlisäveron alarajahuojennus on tuloverotuksessa veronalaista tuloa. Tuloverotus huomioon ottaen alarajahuojennuksen poistamisen täysimääräisen verotuottovaikutuksen vuositasolla on esityksessä arvioitu olevan noin 59 miljoonaa verotuottoja kasvattava.

Verovelvollisuuden alaraja

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa verovelvollisuuden alarajan korottamista on esitetty muun muassa alarajahuojennuksen poistamisesta aiheutuvien kielteisten vaikutusten lieventämiseksi.

Hallinnollisista syistä vähäinen toiminta on vapautettu arvonlisäverosta. Vapautus on tarkoitettu koskemaan pienimuotoista, harrastusluonteista ja satunnaista toimintaa. Neutraalisuussyistä ala-

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

raja on asetettu suhteellisen matalaksi. Verovelvollisuuden alaraja on pidettävä suhteellisen matalana myös sen vuoksi, ettei yrityksille aiheudu taloudellisia tehokkuustappioita aiheuttavaa kannustinta pilkkoa toimintojaan.

Valiokunta toteaa, että alarajahuojennuksen tavoitteet ja vaikutukset yrityksiin ovat erilaiset kuin alarajan korottamisen tavoitteet ja vaikutukset. Alarajahuojennuksen tarkoituksena on ollut edistää yritysten kasvun edellytyksiä alarajan tuntumassa lieventämällä verovelvollisuudesta aiheutuvaa verorasitetta. Alarajan korottaminen puolestaan siirtää verorasitteen kasvusta syntyvää kynnystä korkeammalle eikä siihen sisälly vastaavaa verorasitteen lievennyselementtiä kynnyskohdassa kuin alarajahuojennuksessa. Alarajahuojennuksen poistumista ei siten voida suoraan korvata alarajaa nostamalla eikä alarajahuojennuksen tasosta voida tehdä johtopäätöksiä tarkoituksenmukaisesta alarajan tasosta. Alarajan korottamisen kasvua tukeva vaikutus kohdistuisi lähitökohtaisesti liikevaihdoltaan nykyisen 15 000 euron alarajan alapuolelle jääviin yrityksiin, mutta se voisi toisaalta aiheuttaa kannustimen hillitä kasvua liikevaihdoltaan lähellä uutta korotettua alarajaa oleville yrityksille. Alarajan korottamisella voidaankin ainoastaan lieventää alarajahuojennuksen poistamisen vaikutuksia verorasitukseen osalla sen piiriin kuuluneista yrityksistä. Alarajan korottamisesta hyötyisivät sellaiset pääasiassa suoraan kuluttajille myyvät yritykset, joiden myynneistä suoritettavat verot yleensä ylittävät vähennettävät verot. Alarajan korottamisella voitaisiin myös katsoa olevan verovelvollisten ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa keventävä vaikutus.

Arvonlisävero on luonteeltaan fiskaalinen vero ja siihen liittyy korkea neutraalisuuden vaatimus. Alaraja asettaa lähtökohtaisesti rajapinnassa samankaltaisissa olosuhteissa toimivat yritykset keskenään eriarvoiseen asemaan ja on omiaan aiheuttamaan kilpailuvääristymää. Esityksessä on arvioitu kahden vaihtoehdoisen mallin vaikutuksia siten, että alarajan maltillinen korottaminen 20 000 euroon ei todennäköisesti vaikuttaisi merkittäväällä tavalla haitallisesti yritysten käyttäytymiseen tai kilpailuolosuhteisiin verrattuna nykyiseen alarajaan, mutta alarajan korotuksella 30 000 euroon voisi jo olla tässä suhteessa nykyistä alarajaa suurempia haitallisia vaikutuksia. Yritystoiminnalle voisi myös syntyä taloudellisia tehokkuustappioita aiheuttava kannustin pilkkoa toimintojaan. Väärät kannustimet voivat johtaa epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin liike-toiminnassa ja vääristää kilpailua. Näiden haittojen on arvioitu olevan sitä suuremmat, mitä korkeammaksi alaraja nostetaan.

Valiokunta korostaa yritysten välistä kilpailuneutraliteettia, minkä vuoksi verovelvollisuuden alarajan tulee olla riittävän matala. Verovelvollisuuden alarajan käyttöönoton tarkoituksena ei ole ollut vapauttaa verosta varsinaista ammatti- tai liiketoimintaa, vaan rajata verotuksen ulkopuolelle lähinnä harrastusluonteinen ja pienimuotoinen toiminta. Valiokunta katsoo, että alarajahuojennuksen poistamisen vaikutuksia on kuitenkin perusteltua lieventää alarajan maltillisella korotuksella 20 000 euroon. Eduskunnan käsiteltävänä olevan ehdotuksen yleisen verokannan korottamisesta (HE 61/2024 vp) on arvioitu voimistavan alarajahuojennuksen poistamisesta aiheutuvaa verorasituksen kasvua, mikä puoltaa ehdotettua maltillista korotusta. Alarajan korotuksella olisi myös yritysten ja Verohallinnon hallinnollista taakkaa pienentävä vaikutus.

Alarajan korotuksen 20 000 euroon on esityksessä arvioitu vähentävän arvonlisäverotuloja vuositasolla arviolta 10 miljoonaa euroa verrattuna tilanteeseen, jossa alarajaa ei koroteta. Hallituksen esityksessä arvioitu verotuottovaikutus pienenesi tällä määrällä. Näin ollen täysimääräinen

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

verotuottaja kasvattava vaikutus vuositasolla olisi 49 miljoonaa euroa hallituksen esityksessä esitetyn 59 miljoonan euron sijaan.

Lopuksi

Valiokunta korostaa tarvetta Verohallinnon riittävään viestintään ja ohjaukseen lain muutoksista ja niiden soveltamisesta.

Toimenpideoite

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa, että toimenpideoite hylätään, koska alaraja nousee aloitteessa ehdotettuun euromäärään.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. lakiehdotus

3 §. Lakiehdotuksessa 1 ehdotettua arvonlisäverolain 3 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että verovelvollisuuden alarajaksi tulisi 20 000 euroa. Lain voimaantulosäännöksen mukaisesti uutta alarajaa sovellettaisiin lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen taikka lain voimaantulon jälkeiseen tilikauden osaan, jos tilikausi on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Verottomuuden soveltamisen edellytyksenä olisi siten, että kuluvan kalenterivuoden liikevaihto olisi enintään 20 000 euroa. Lisäksi edellytyksenä olisi, että kuluva kalenterivuotta edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto olisi enintään 20 000 euroa. Molempien edellytysten olisi täyttyvä, jotta vapautusta voitaisiin soveltaa. Lain ensimmäisenä voimassaolovuotena 2025 verottomuuden edellytyksenä olisi, että kalenterivuoden 2024 liikevaihto on enintään 20 000 euroa.

149 j §. Lakiehdotuksessa 1 ehdotettuun arvonlisäverolain 149 j §:n 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen korjaus.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 50/2024 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 50/2024 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää toimenpideoitteen TPA 42/2023 vp.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvonlisäverolain (1501/1993) 14 a luku,
muutetaan 3 §, 123 §:n 2 momentti, 137 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 173 §:n 2 momentti
sekä 216 §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 § laeissa 1301/2003, 961/2020, 623/2021 ja 1113/2021, 123 §:n 2 momentti laissa 1359/2009, 137 §:n 1, 4 ja 5 momentti laissa 1152/2016, 173 §:n 2 momentti laissa 1061/2007 ja 216 § laissa 773/2016, sekä

lisätään lakiin uusi 3 a §, 131 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1486/1994, 505/2014, 507/2014 ja 1113/2021, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, lakiin siitä lailla 784/2020 kumotun 14 luvun tilalle uusi 14 luku ja 173 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 377/1994, 1061/2007 ja 529/2010, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Vähäinen toiminta

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos kuluvan kalenterivuoden ja sitä edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto on enintään **20 000** euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan verollisten myyntien, 38 d, 56, 58, 70, 70b, 71, 72 ja 72a -72 e §:n perusteella verottomien myyntien, kiinteistön tai siihen kohdistuvien oikeuksien luovutusten sekä 41 §:ssä tarkoitettujen rahoituspalvelujen ja 44 §:ssä tarkoitettujen vakuutuspalvelujen myyntien yhteismäärä. Liikevaihtoon ei lueta liitännäisluonteisten rahoitus- ja vakuutuspalvelujen eikä käyttöomaisuuden myyntejä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan 2 momentissa tarkoitettujen myyntien arvonlisäveroton arvo.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta:

- 1) ulkomaalaiseen, jonka liiketoiminnan kotipaikka on Yhteisön ulkopuolella;
- 2) hyvinvointialueeseen; eikä
- 3) kuntaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

3 a §

Mitä 3 §:ssä säädetään, sovelletaan ulkomaalaiseen, jonka liiketoiminnan kotipaikka on muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa vain, jos kuluvan kalenterivuoden ja sitä edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto unionissa on enintään 100 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon unionissa lasketaan Yhteisön alueella tapahtuvien yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY (*arvonlisäverodirektiivi*) 288 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen liiketoimien arvo. Liikevaihtoon ei lueta mainitun kohdan e alakohdassa tarkoitettuja liitännäisiä rahoitus-, vakuutus- ja jälleenvakuutuspalveluja eikä 288 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja aineellisten tai aineettomien tuotantohyödykkeiden luovutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun liikevaihtoon luetaan 2 momentissa tarkoitettujen myyntien arvonlisäveroton arvo.

123 §

Jos elinkeinonharjoittaja suorittaa sijoittautumisvaltiossa sekä vähennykseen oikeuttavia että vähennykseen oikeuttamattomia liiketoimia, hän saa 122 ja 122 a §:n mukaisesta palautettavasta verosta enintään vähennykseen oikeuttaviin liiketoimiin liittyvän osuuden. Vähennyskelpoinen osuus määritetään toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan osalta arvonlisäverodirektiivin 173 artiklaan perustuvan sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaisesti.

131 §

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, ei sovelleta toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvaan myyntiin, joka on veroton 3 ja 3 a §:ää vastaavien säännösten perusteella.

137 §

Verovelvollinen, jonka kalenterivuoden liikevaihto on enintään 500 000 euroa taikka verovelvollinen, johon ei sovelleta kirjanpitolakia tai jolla on oikeus laatia maksuperusteinen tilinpäätös tai olla laatimatta tilinpäätöstä, saa kohdistaa myynnistä suoritettavan veron 15 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainituissa tilanteissa sille kalenterikuukaudelle, jonka aikana myyntihinta tai sen osa on kertynyt.

Jos 1 momentissa tarkoitettua menettelyä soveltavan verovelvollisen, joka ei ole oikeutettu laatimaan maksuperusteista tilinpäätöstä tai olemaan laatimatta tilinpäätöstä, kalenterivuoden liikevaihto ylittää 500 000 euroa ja ylitys johtuu ennakoimattomasta tai yllättävästä syystä, verovelvollinen voi jatkaa menettelyn soveltamista tilikauden loppuun.

Edellä 1 ja 4 momentissa tarkoitettu kalenterivuoden liikevaihto lasketaan 3 §:n mukaisesti.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

14 luku

Vähäisen toiminnan harjoittamista Yhteisössä koskeva erityisjärjestelmä

149 §

Suomeen sijoittautuneella elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa, jonka 149 a §:ssä tarkoitettu sijoittautumisjäsenvaltio on Suomi ja joka on oikeutettu soveltamaan 3 ja 3 a §:ää vastaaviin säännöksiin perustuvaa verottomuutta muussa jäsenvaltiossa kuin Suomessa.

Toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneella elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa elinkeinonharjoittajaa, jonka 149 a §:ssä tarkoitettu sijoittautumisjäsenvaltio on muu jäsenvaltio kuin Suomi ja joka on oikeutettu soveltamaan 3 §:ssä tarkoitettua vähäistä toimintaa koskevaa verottomuutta.

149 a §

Sijoittautumisjäsenvaltiolla tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa jäsenvaltiota, jossa elinkeinonharjoittajalla on liiketoiminnan kotipaikka.

Verottomuuden myöntävällä jäsenvaltiolla tarkoitetaan tätä lukua sovellettaessa sellaista muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua jäsenvaltiota, jossa 3 ja 3 a §:ää vastaaviin säännöksiin perustuvaa verottomuutta sovelletaan.

149 b §

Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan, joka aikoo soveltaa verottomuutta muussa jäsenvaltiossa, on annettava ennakkoilmoitus.

Ennakkoilmoituksessa on ilmoitettava:

- 1) elinkeinonharjoittajan nimi, toimiala, oikeudellinen muoto ja osoite;
- 2) jäsenvaltiot, joissa verottomuutta aiotaan soveltaa;
- 3) kuluva kalenterivuotta edeltäneen kalenterivuoden aikana Suomessa ja muissa jäsenvaltioissa tehtyjen 3 §:n 2 momentissa ja 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen myyntien yhteismäärä eriteltynä jäsenvaltioittain; ja
- 4) kuluvan kalenterivuoden aikana Suomessa ja muissa jäsenvaltioissa tehtyjen 3 §:n 2 momentissa ja 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen myyntien yhteismäärä eriteltynä jäsenvaltioittain.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joissa verottomuuden edellytyksenä on, ettei 3 §:n 1 momenttia vastaavaan säännökseen perustuva liikevaihdon raja-arvo ylity kahtena kuluva kalenterivuotta edeltäneenä kalenterivuonna, 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen on annettava kuluvalta ja kultakin kahdelta sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta eriteltynä.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joissa sovelletaan eri raja-arvoja eri liiketoiminnan aloille, 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen tietojen on ilmoitettava erikseen kunkin raja-arvon osalta.

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset 2–4 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

149 c §

Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava etukäteen 149 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen tietojen muutoksista.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on oltava 149 d §:ssä tarkoitettu yksilöllinen tunniste ja seuraavat tiedot:

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

- 1) uudet jäsenvaltiot, joissa verottomuutta aiotaan soveltaa;
- 2) jäsenvaltiot, joissa verottomuuden soveltaminen lopetetaan;
- 3) 149 b §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettut tiedot.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa saadaan ilmoittaa 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettut tiedot vain siltä osin kuin ne eivät sisälly 149 e §:ssä tarkoitettuun neljänneskalenterivuosi-ilmoitukseen.

Edellä 3 §:ssä tarkoitettun verottomuuden soveltamisen katsotaan päättyvän tässä pykälässä säädettyä ilmoitusta vastaavan toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan ilmoituksen vastaanottamista seuraavan neljänneskalenterivuoden alusta. Jos ilmoitus vastaanotetaan neljänneskalenterivuoden viimeisen kuukauden aikana, verottomuuden soveltamisen katsotaan kuitenkin päättyvän ilmoituksen vastaanottamista seuraavan kalenterivuoden neljänneksen toisen kuukauden alusta.

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

149 d §

Suomeen sijoittautunut elinkeinonharjoittaja merkitään erilliseen tunnistamisrekisteriin ja hänelle annetaan yksilöllinen tunniste verottomuuden soveltamista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yksilöllinen tunniste on elinkeinonharjoittajalle Suomessa myönnetty arvonlisäverotunniste tai arvonlisäverotunnistetta vastaava tunniste, johon on lisätty päätte ”EX”.

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset 1 momentissa tarkoitettusta tunnisteesta ja tunnisteen tiedoksiantotavasta.

149 e §

Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan on annettava kultakin kalenterivuoden neljännekseltä neljänneskalenterivuosi-ilmoitus.

Neljänneskalenterivuosi-ilmoituksessa on oltava 149 d §:ssä tarkoitettu yksilöllinen tunniste ja seuraavat tiedot:

- 1) neljänneskalenterivuoden aikana Suomessa tehtyjen 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen myyntien yhteismäärä; ja
- 2) neljänneskalenterivuoden aikana muissa jäsenvaltioissa kuin Suomessa tehtyjen 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen tavaroiden ja palvelujen myyntien yhteismäärä jäsenvaltioittain eriteltynä.

Jos 2 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuja myyntejä ei ole tehty, myyntien arvoksi ilmoitetaan nolla.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, joissa sovelletaan eri raja-arvoja eri liiketoiminnan aloille, 2 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot on ilmoitettava erikseen kunkin raja-arvon osalta.

Neljänneskalenterivuosi-ilmoitus on annettava viimeistään sitä kalenterivuoden neljännestä seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä, jota se koskee.

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset 2–4 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

149 f §

Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan on korjattava 149 e §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa oleva virhe antamalla kyseiseltä neljänneskalenterivuodelta oikaisuilmoitus.

Oikaisuilmoituksessa on oltava 149 e §:n 2 momentissa tarkoitettut korjatut tiedot jäsenvaltioittain eriteltynä.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset virheen korjaamisessa noudatettavasta menettelystä.

149 g §

Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettun unionin liikevaihdon raja-arvon ylittymisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on ilmoitettava 149 e §:n 2 momentissa tarkoitettujen myyntien arvo neljänneskalenterivuoden alusta siihen päivään, jona raja-arvo ylittyi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on annettava viimeistään 15 työpäivän kuluessa raja-arvon ylittymisestä.

Verohallinto antaa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

149 h §

Edellä 149 b, 149 c, 149 e, 149 f ja 149 g §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten tiedot on ilmoitettava euromääräisinä.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa ilmoitettava myynti on tapahtunut muuna valuutana kuin euroina, elinkeinonharjoittajan on käytettävä kalenterivuoden ensimmäisenä päivänä sovellettavaa muuntokurssia. Muuntamisessa on käytettävä Euroopan keskuspankin kyseiselle päivälle julkaisemaa muuntokurssia tai, jos kurssia ei ole julkaistu kyseisenä päivänä, seuraavana julkaisupäivänä julkaistua kurssia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut ilmoitukset annetaan sähköisesti Verohallinnolle.

Verohallinto antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten antotavasta.

149 i §

Verohallinnon on viipymättä poistettava käytöstä Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan 149 d §:ssä tarkoitettu yksilöllinen tunniste, jos:

1) elinkeinonharjoittajan ilmoittama 3 a §:n 1 momentissa tarkoitettu unionin liikevaihdon raja-arvo ylittyy;

2) verottomuuden myöntävä jäsenvaltio ilmoittaa, että elinkeinonharjoittaja ei ole oikeutettu verottomuuteen tai että sen soveltaminen on muutoin päättynyt;

3) elinkeinonharjoittaja ilmoittaa lopettavansa verottomuuden soveltamisen; tai

4) elinkeinonharjoittajan toiminta on päättynyt.

Jos 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa elinkeinonharjoittaja jatkaa verottomuuden soveltamista jossakin muussa kuin ilmoituksessa tarkoitettussa jäsenvaltiossa, Verohallinnon on tunnisteen poistamisen sijasta muutettava 149 b §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja uusia tietoja vastaaviksi.

149 j §

Toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan 3 §:ssä tarkoitettun verottomuuden soveltamisen katsotaan alkavan siitä päivästä, jona **sijoittautumisjäsenvaltio**:

1) **sijoittautumisjäsenvaltio** ilmoittaa elinkeinonharjoittajalle yksilöllisen tunnisteen; tai

2) **sijoittautumisjäsenvaltio** vahvistaa elinkeinonharjoittajalle yksilöllisen tunnisteen 149 c §:ssä tarkoitettua ilmoitusta vastaavan ilmoituksen johdosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun verottomuuden soveltamisen katsotaan kuitenkin alkavan viimeistään 35 työpäivän kuluttua ennakoilmoituksen tai ennakoilmoituksen muutosilmoituksen vastaanottamisesta, lukuun ottamatta tilanteita, joissa Verohallinto tai sijoittautumisjäsenvaltion

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

viranomainen tarvitsee lisää aikaa veropetosten tai veronkierron estämiseksi tarvittavia tarkastuksia varten.

149 k §

Verohallinto antaa Suomeen sijoittautuneelle elinkeinonharjoittajalle päätöksen 149 d §:ssä tarkoitettuun erilliseen rekisteriin merkitsemisestä ja rekisteristä poistamisesta sekä siitä, ettei tätä ole ilmoituksestaan poiketen merkitty rekisteriin tai poistettu siitä.

Verohallinto antaa toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle elinkeinonharjoittajalle päätöksen siitä, että 3 §:ssä säädetty liikevaihdon raja-arvo on ylittynyt.

Verohallinto antaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen asianomaiselle tiedoksi sähköisesti. Verohallinto voi antaa päätöksen tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa. Elinkeinonharjoittajalle lähetetään tiedoksiannosta tieto tämän ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun elinkeinonharjoittajalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta. Jos tiedoksiannosta koskevan tiedon vastaanottamisessa tai pääsyssä Verohallinnon sähköiseen asiointipalveluun tänä aikana on ollut tekninen este, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätösten tiedoksiantoon Veronsaajien oikeudenvallontayksikölle sovelletaan, mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 57 §:ssä säädetään.

149 l §

Mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 59 §:ssä säädetään verovelvollisesta, sovelletaan myös Suomeen sijoittautuneeseen elinkeinonharjoittajaan.

Mitä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 59 §:ssä säädetään verovelvollisesta, sovelletaan myös toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneeseen elinkeinonharjoittajaan siltä osin kuin kyse on 149 k §:n 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestä.

Edellä 149 k §:ssä tarkoitettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 62 §:n 5 momentissa säädetään.

149 m §

Edellä 149 b, 149 c, 149 e ja 149 g §:ssä tarkoitetun ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin seuraamuksesta säädetään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 §:ssä.

173 §

Verohallinto merkitsee verovelvollisen rekisteriin siitä lukien, kun 3 §:ssä tarkoitettu liikevaihto ylittää mainitun pykälän 1 momentissa säädetyn raja-arvon tai 3 a §:ssä tarkoitettu liikevaihto ylittää mainitun pykälän 1 momentissa säädetyn raja-arvon.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, 12, 26 f ja 30 §:n perusteella verovelvollinen merkitään rekisteriin aikaisintaan hakemuksen tekemisestä. Jos 30 §:ssä tarkoitettu elinkeinonharjoittaja voi tehdä 106 §:ssä säädetyn vähennyksen tai soveltaa 106 §:n 3 momenttia ja hakemus on tehty 30 §:ssä tarkoitetun toiminnan alkamisen jälkeen, hän on kuitenkin verovelvollinen mainitun toiminnan alkamisesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

216 §

Niiden verovelvollisten, jotka eivät ole kirjanpitovelvollisia, tilikautena pidetään kalenterivuotta. Paliskuntaryhmän tilikausi on poronhoitovuosi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen alkavaan tilikauteen taikka lain voimaantumisen jälkeiseen tilikauden osaan, jos tilikausi on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Tämän lain voimaantumista edeltävään tilikauden osaan sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Verovelvollisella on oikeus saada tämän lain voimaan tullessa voimassa olleesta 149 a §:ssä tarkoitettu huojennus tämän lain voimaantumista edeltävään tilikauden osaan kuuluvilta kalenterikuukausilta tilitettävästä verosta. Huojennukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Huojennuksen laskemista ja määrää koskevat tiedot annetaan vuoden 2024 viimeiseltä verokaudelta annettavan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 16 §:ssä tarkoitetun veroilmoituksen yhteydessä.

Edellä 3 ja 4 momenttia sovellettaessa tilikautena pidetään 1 päivää tammikuuta 2025 edeltäviä kirjanpitolain (1336/1997) mukaiseen tilikauteen kuuluvia kalenterikuukausia.

2.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 39 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1274/2022, seuraavasti:

39 §

Laiminlyöntimaksu

Verohallinto määrää verovelvolliselle tai, jos on kyse 7 tai 8 kohdassa tarkoitettusta tilanteesta, tiedonanto- tai ilmoittamisvelvolliselle enintään 5 000 euron suuruisen laiminlyöntimaksun, jos tämä jättää Verohallinnon kehotuksesta huolimatta täyttämättä:

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp

2) arvonlisäverolain 133 f §:n 1 momentissa, 133 m §:n 1 momentissa, 133 t §:n 1 momentissa tai 134 a §:n 1 momentissa ja 134 a §:n 2 momentin nojalla annetussa päätöksessä, 149 b §:n 1 momentissa, 149 c §:n 1 momentissa, 149 e §:n 1 momentissa, 149 g §:n 1 momentissa tai 161 §:n 1 tai 2 momentissa, ennakkoperintälain 31 §:ssä säädetyn tai valmisteverotuslain 31 §:ssä säädetyn rekisteröintiä koskevan ilmoittamisvelvollisuuden;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 7.6.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Krista Mikkonen vihr
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Minna Reijonen ps (osittain)
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joonas Räsänen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Pauli Aalto-Setälä kok
varajäsen Eeva Kalli kesk (osittain)
varajäsen Minja Koskela vas
varajäsen Mikko Lundén ps (osittain)
varajäsen Lauri Lyly sd
varajäsen Saku Nikkanen sd
varajäsen Henrik Wickström r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp
Vastalause 1

Vastalause 1 sd, vihr, vas

Perustelut

Allekirjoittaneet katsovat Suomen arvonlisäverojärjestelmässä olevien pienten yritysten kohtaan liian monta negatiivista muutosta kohtuuttoman lyhyessä ajassa. Vuoden sisällä hallitus aikoo nostaa yleistä verokantaa merkittävästi nopealla aikataululla, korottaa alennettuja verokantoja ja implementoida EU-oikeuden mukaisesti alarajahuojennuksen poiston. Allekirjoittaneet ovat vakavasti huolissaan päätösten yhteisvaikutuksista ja katsoo että arvonlisäverokantojen korottamisen sekä arvonlisäveron alarajahuojennuksen poistumisen yhteisvaikutukset tulevat olemaan merkittävän haitalliset ja raskaat pienille yrityksille.

Alarajahuojennuksen poisto nostaa arvonlisäverotaakkaa 15 000—30 000 euroa vuodessa liikevaihtoa tuottaville yrityksille. Muutoksen vaikutus on negatiivisin yrityksille, joidenka toiminta on työpanosvetoista ja jotka eivät voi kilpailutilanteen vuoksi korottaa hintojaan arvonlisäveron verran. Tällöin toiminnasta maksettava korkeampi arvonlisävero tulee yrityksen maksettavaksi ja siten heikentää yrityksen toimintamahdollisuuksia. Alarajahuojennuksen poisto vaikuttaa Suomessa noin 80 000 yritykseen, mikä muodostaa merkittävän osan Suomen yrittäjistä, painottuen itseään työllistävien mikroyrityksiin. Alarajahuojennuksen poistuminen vaikuttaa siten erityisesti sellaisiin huojennusta saaneisiin työvoimavaltaisiin yrityksiin, joiden myynti tapahtuu pääasiassa suoraan kuluttajille. Näitä yrityksiä on arviolta noin 27 000 kappaletta. Jotta näiden yritysten toiminta ja pienimuotoisen yritystoiminnan houkuttelevuus ylipäätään voidaan turvata tulevaisuudessa, tulee alarajahuojennuksen poistoa kompensoida jollain keinoin.

Alarajahuojennuksen vastinparina on arvonlisäverovelvollisuuden alaraja, joka Suomessa on edellisen hallituksen aikana nostettu 10 000 eurosta 15 000 euroon. Esitämme nyt tämän rajan nostamista 30 000 euroon, mikä on yrittäjäkentän, VATT:in ja monen muun asiantuntijan tuke ma arvio järkevästä verovelvollisuuden alarajasta. Alarajan tienoilla toimivien yrityksille raja muodostaa kasvua rajoittavan ja siten negatiivisesti toimintaa vääristävän esteen. Alarajan korottamisella olisi yritysten hallinnollista taakkaa alentava vaikutus, mikä on kotimaisessa taloustieteellisessä kirjallisuudessa todettu olevan merkittävän alarajan ylitystä yrityksissä rajoittava tekijä. Alarajan nostamisella olisi positiivisia vaikutuksia siten yritysten toimeliaisuudelle ja siten myös kokonaistaloudelle. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus arvioi 2016 Suomen optimaaliseksi vähäisen toiminnan rajaksi 32 000 euroa. Myös Verohallinto kannattaa alarajan korottamista. Hallituksen esittäessä laajoja leikkauksia Verohallinnon rahoitukseen osana julkisen talouden säästöjä on järkevää pohtia Verohallinnon käytännön työtaakan keventämistä pienimpien toimijoiden verovelvollisuusrajan korottamisella. Edellä mainituista syistä kannatamme alarajan nostamista 30 000 euroon vuodessa.

Arvonlisäveron alarajan korottamisen positiiviset vaikutukset ovat merkittävimmit työvoimavaltaisilla aloilla, joilla toimivat yrittäjät ovat yleisimmin naisyrittäjiä. Lisäksi muutos helpottaisi kulttuurialalla yritysmuotoista toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa, mikä on positiivinen muutos epäsäännöllisiä työskentelytapoja runsaasti sisältävälle alalle. Suomessa tulisi tehdä päätöksiä, joilla vahvistetaan naisten yrittäjyyttä ja kannustetaan yhä useammin naisia lähtemään yrittäjäksi ja erityisesti kasvuyrittäjäksi. Allekirjoittaneet eivät ymmärrä miten muuten elinkeino-

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp
Vastalause 1

elämälle varsin myötämielinen hallitus ei ole pyrkinyt vastatoimiin alarajahuojennuksen poiston kompensoimiseksi pienyrityksille, vaan päinvastoin vaikeuttaa palveluyrittäjyyttä korottamalla arvonlisäveroja ja heikentämällä suomalaisten ostovoimaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja että

1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:(Vastalauseen muutosehdotus)

Vastalauseen muutosehdotus

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan arvonlisäverolain (1501/1993) 14 a luku, muutetaan 3 §, 123 §:n 2 momentti, 137 §:n 1, 4 ja 5 momentti, 173 §:n 2 momentti, sekä 216 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 § laeissa 1301/2003, 961/2020, 623/2021 ja 1113/2021, 123 §:n 2 momentti laissa 1359/2009, 137 §:n 1, 4 ja 5 momentti laissa 1152/2016, 173 §:n 2 momentti laissa 1061/2007 ja 216 § laissa 773/2016, sekä lisätään lakiin uusi 3 a §, 131 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1486/1994, 505/2014, 507/2014 ja 1113/2021, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, lakiin siitä lailla 784/2020 kumotun 14 luvun tilalle uusi 14 luku ja 173 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 377/1994, 1061/2007 ja 529/2010, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti ja nykyinen 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

Vähäinen toiminta

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos kuluvan kalenterivuoden ja sitä edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto on enintään 30 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Voimaantulosäännös (Kuten VaVM)

Helsingissä 7.6.2024

Joona Räsänen sd
Lauri Lyly sd
Aki Lindén sd
Pia Viitanen sd
Minja Koskela vas
Krista Mikkonen vihr

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp
Vastalause 2

Vastalause 2 kesk

Perustelut

Hallitus esittää nykyistä arvonlisäverovelvollisuuden alarajaan liittyvää huojennus poistettavaksi. Taustalla on EU:n pienyritysdirektiivi. Alarajahuojennus on ollut verohelpotus niille yrityksille, jotka kuuluvat alv-rekisteriin ja joiden tilikauden liikevaihto on alle 30 000 euroa.

Liukuva alarajahuojennus on ollut hyvä veropoliittinen innovaatio, koska se on madaltanut alarajan tuomaa kasvukynnystä. Jos yrityksen liikevaihto on enintään 15 000 euroa, yritys on saanut huojennukseen oikeuttavan arvonlisäveron kokonaan takaisin. Jos liikevaihto on yli 15 000 euroa mutta alle 30 000 euroa, yritys on saanut huojennuksena osan arvonlisäverosta.

Huojennuksen poistumisessa on kyse tuntuvasta veronkiristyksestä pienyrityksille. Alarajahuojennuksen poistamisen arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoa vuositasolla noin 80 miljoonaa euroa. Tämä nostaa myös yritystoiminnan aloittamisen kynnystä ja heikentää kannustimia osa-aikaiseen yrittäjyyteen.

Alarajahuojennuksen poistaminen koskettaa yrityksiä, joiden tilikauden liikevaihto on välillä 0-30 000 euroa ja joiden myynnistä suoritettava vero ylittää yleensä hankinnoista vähennettävän veron. Tähän ryhmään kuuluu lähes 80 000 yritystä, joista noin 50 000 yritystä on liikevaihdoltaan nykyisen 15 000 euron alarajan alapuolella.

Veronkiristykseen vaikutus on tarkoitettu vyöryttäväksi hintoihin. Hallituksen esityksessäkin kuitenkin todetaan, että alarajahuojennuksen piirissä olevien kuluttajille myyvien pienten yritysten ei kuitenkaan ole todennäköisesti mahdollista siirtää kasvanutta verorasitusta täysimääräisenä hintoihin, jolloin se jää yritykselle lopulliseksi kustannukseksi.

Alarajahuojennuksen poistaminen koskee erityisesti sellaisia yrityksiä, joiden liiketoimintaan liittyvät verolliset ostot ovat vähäisiä myyntiin nähden. Alarajahuojennuksen poistuminen vaikuttaa siten erityisesti sellaisiin huojennusta saaneisiin työvoimavaltaisiin yrityksiin, joiden myynti tapahtuu pääasiassa suoraan kuluttajille. Näitä yrityksiä on arviolta noin 27 000 kappaletta. Kasvanut verorasitus jää näistä yrityksistä lopullisesti rasittamaan niitä, jotka eivät markkinaolosuhteista johtuen ole voineet vyöryttää sitä täysimääräisesti hintoihin.

Vähäisen toiminnan rajaa nostettava kompensationsa huojennusalueen poistumiselle

Hallituksen olisi pitänyt kompensoida direktiivistä johtuvaa muutosta kansallisella liikkumatilalla, joka on arvonlisäverovelvollisuuden alarajaan eli sen määrittelyyn mikä on vähäistä toimintaa. Direktiivin mukaan kansallinen verovelvollisuuden alaraja voi olla enintään 85 000 euroa. Esimerkiksi Virossa vähäisen toiminnan rajana on 40 000 euroa.

Hallitus ei kuitenkaan esitä minkäänlaista muutosta vähäisen toiminnan rajaan. Nykyisellään jos yrityksen liikevaihto jää alle 15 000 euroon vuodessa, yrityksen ei tarvitse rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi eikä myydä tavaroita tai palveluita arvonlisäverollisina.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp
Vastalause 2

Keskustan mielestä vähäisen toiminnan rajaa eli arvonlisävelvollisuuden alarajaa olisi pitänyt nostaa 30 000 euroon. Näin pienyrittäjät pystyisivät saamaan kohtuullisen toimeentulon.

Alarajan tason määrittely ei ole aivan yksinkertainen kysymys, koska kuse on kilpailuneutraali-teettiin vaikuttavasta asiasta ja jakaa siksi yrittäjiäkin. Toisaalta 30 000 euron alaraja on vielä alle tason, jota muun muassa VAT:n tutkimuksessa on pidetty optimaalisena tasona. EU-maissa taso on keskimäärin noin 35 000 euroa. Valtaosassa lakiluonnokseen annetuissa lausunnoissa kannatettiin rajan nostamista. Samalla olisi voitu myös keventää hallinnollista taakkaa.

Suomen yrittäjät ovat esittäneet 30 000 euron rajaa keskustan tavoin. Mikro- ja yksityisyrittäjät ry:n mukaan alarajaa pitäisi nostaa tätäkin korkeammalle, vähintään 50 000 euroon.

Verohallinto on omassa lausunnossaan hallituksen lakiluonnokseen pitänyt kannatettavana alarajan nostamista nykyistä korkeammalle 25 000 euroon. Verohallinnon lausunnon mukaan "korkeampi arvonlisäverovelvollisuuden alaraja vähentäisi niiden verovelvollisten määriä, joiden on ilmoitettava arvonlisäverovelvollisiksi. Sen sijaan verovelvolliseksi hakeutuvien määrän arviointi on haastavaa. Kuitenkin Verohallinto pitäisi kannatettavana, että raja-arvoa harkittaisiin nostettavaksi 25 000 euroon, jolloin todennäköisesti ohjaus- ja valvontatehtäviin tarvittaisiin vähemmän henkilöstöresursseja kuin alarajan jäädessä ennalleen."

Verohallinnon argumentti on entistä perustellumpi, kun Orpon hallitus on tekemässä tuntuvia, mutta sinänsä perusteltuja säästöjä valtionhallintoon. Ne kohdistuvat julkisuudessa olleiden tietojen perusteella tuntuvasti myös verohallintoon.

Hallituksen esityksessä arvioidaan vaihtoehtoisena toteutustapana verovelvollisuuden alarajan korottamista, vaikka siihen ei olekaan päädytty. Hallituksen esityksen mukaan alarajan korottaminen vaikuttaisi usean eri toimialan yrityksiin.

Yritykset, joiden tilikauden liikevaihto on välillä 15 000—30 000 euroa, toimivat noin 150 eri toimialalla. Noin puolet näistä yrityksistä toimii kuudella eri toimialalla, joista eniten edustettuina ovat parturit ja kampaamot sekä kauneudenhoitopalvelut.

Liikevaihdoltaan 15 000—30 000 euroa olevia yrityksiä on noin 50 000 kappaletta, joista enintään noin 18 000 yrityksen voidaan arvioida siirtyvän verottomuuden alaan. Alarajan korottaminen huojennuksen ylärajaa vastaavasti 30 000 euroon aiheuttaisi vuositasolla arviolta noin 45 miljoonan euron arvonlisäverotuoton menetyksen verrattuna tilanteeseen, jossa alarajaa ei koroteta.

Yhteisvaikutus huojennuksen poiston kanssa olisi tällöinkin noin 35 miljoonaa euroa verotuottoa vuositasolla lisäävä. Hallitus ei kuitenkaan tästä huolimatta ole tätä kompensointia halunnut tehdä.

Lopuksi on syytä huomioida, että hallituksen verolinja on laajemminkin pieniä- ja keskisuuria yrityksiä kaltoinkohteleva.

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2024 vp
Vastalause 2

Hallitus tekee jättimäiset korotukset arvonlisäveroon, kun yleinen arvonlisävero nousee EU:n toiseksi korkeimmaksi 25,5 prosenttiin. Alennettua 10 %:n kantaa nostetaan 14 prosenttiin. Arvonlisäverotus on kiristymässä erityisen rajusti lääkkeiden lisäksi useilla runsaasti työllistävillä ja koronasta kovasti kärsineillä aloilla (matkailu, joukkoliikenne, liikunta ja kulttuuri). Lisäksi kotitalousvähennystä leikataan, vaikka oppositiossa olleessaan nykyinen pääministeripuolue kokoomus halusi korottaa kotitalousvähennystä ja vähentää näin harmaata taloutta.

Keskusta ei leikkaisi kotitalousvähennyksestä. Korottaisi yleistä arvonlisäveroa kohtuullisemmin 25 prosenttiin, eikä korottaisi alennettua arvonlisäveroa lainkaan. Lisäksi Keskusta mm. korottaisi ALV-velvollisuuden alarajan 30 000 euroon ja laajentaisi suunnitellun investointiverohyvityksen myös pienille ja keskisuurille yrityksille.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 1. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentti muutettuna seuraavasti: (Vastalauseen muutosehdotus)

Vastalauseen muutosehdotus

Vähäinen toiminta

3 §

Myyjä ei ole verovelvollinen, jos kuluvan kalenterivuoden ja sitä edeltäneen kalenterivuoden liikevaihto on enintään 30 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksensa perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Voimaantulosäännös (Kuten VaVM)

Helsingissä 7.6.2024

Mika Lintilä kesk

Eeva Kalli kesk